

Математика

Урок 4

Тема уроку. Повторюємо арифметичні дії додавання та віднімання

Мета: узагальнити й систематизувати знання арифметичних дій додавання й віднімання.

Хід уроку

Мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Сьогодні працюємо в робочому зошиті (частина 1) на сторінках 8, 9. Під час виконання завдань не забувай робити паузи і відпочивати. Віримо в тебе.

На попередніх уроках ми повторили нумерацію чисел першої сотні. Проте вивчення математики не обмежується лише нумерацією чисел, математичні завдання передбачають ще й виконання арифметичних дій. Тому сьогодні ми узагальнимо і систематизуємо знання змісту дій додавання й віднімання та прийомів обчислення в межах 10.

Актуалізація опорних знань і способів дії

1. Спробуй дати відповіді на наступні питання.

Які числа є натуральними?

[Числа, що використовуються в лічбі.]

Чи є натуральним число 0?

[Ні, оскільки воно не використовується в лічбі.]

Назви найменше натуральне число. [1]

Чи можна назвати найбільше натуральне число?

[Ні, завжди можна назвати число, на 1 більше за назване.]

Як розташовані числа в натуральному ряді?

[Кожне наступне число більше попереднього на 1.]

Які числа є одноцифровими?

[Які записуються однією цифрою.]

Які числа є двоцифровими?

[Які записуються двома цифрами.]

Назви найменше одноцифрове число. [0]

Назви найменше одноцифрове натуральне число? [1] Назви найбільше одноцифрове число. [9]

Яке найменше двоцифрове число? [10]

Назви найбільше двоцифрове число. [99]

Яке найменше трицифрове число? [100]

2. За бажанням (і з допомогою дорослих) виготов собі геометричний матеріал. Це можуть бути картки з намальованими трикутниками, квадратами, кружечками. Виконай практичну роботу.

Практична робота з геометричним матеріалом.

Поклади на стіл в ряд 7 чотирикутників і 2 кружки. Покажи усі фігури.

Що треба зробити, щоб показати усі фігури?

Що означає «об'єднати»?

Яку арифметичну дію треба виконати, щоб дізнатися, скільки всього фігур?

Запиши відповідний вираз.

Усього фігур більше чи менше, ніж окремо кругів і окремо чотирикутників?

Полічи, скільки всього фігур.

Знайди значення виразу.

Поклади на стіл в ряд 6 чотирикутників.

Відсунь 4 чотирикутники та покажи ті, що залишилися.

Щоб показати чотирикутники, що залишилися, треба об'єднувати чи вилучати?

Що означає «вилучити»?

Яку арифметичну дію треба виконати, щоб дізнатися про решту чотирикутників?

Запиши відповідний вираз.

Залишилося чотирикутників більше чи менше, ніж було?

Полічи, скільки чотирикутників залишилося. Знайди значення виразу.

3. На сторінці 8 знайди завдання №2. Усно виконай його.

4. Уважно проаналізуй вирази із завдання №4. Усно виконай завдання під виразами.

5. Із №5 обері один стовпчик і перепиши його у свій зошит. Замість крапочок встав потрібні числа.

6. На сторінці 9 зверху прочитай і пригадай, як називаються компоненти дій додавання та віднімання.

7. У завданні №6 допоможи Сашкові створити пари рівностей (усно).

8. Усне опитування. На основі взаємозв'язку між арифметичними спробуй дати відповіді на питання.

Взаємозв'язок дій додавання й віднімання Якщо від суми двох чисел відняти один доданок, то залишиться інший доданок.

Правило знаходження невідомого доданка Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий.

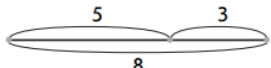

Правило знаходження невідомого зменшуваного Щоб знайти невідоме зменшуване, треба до різниці додати від'ємник.

Правило знаходження невідомого від'ємника Щоб знайти невідомий від'ємник, треба від зменшуваного відняти значення різниці.

- Як одержати перший доданок? [Треба від суми відняти другий доданок.]
- Як одержати другий доданок? [Треба від суми відняти перший доданок.]
- Як знайти невідомий доданок? [Треба від суми відняти відомий доданок.]
- Dodanok більший чи менший за значення суми в загальному випадку? [Менший.]
- Якою дією знаходимо менше число? [Менше число знаходимо дією віднімання.]
- Як називаються числа при відніманні?
- Як називається число, від якого ми віднімаємо?
- Що з ним відбувається: воно збільшується чи зменшується?
- Як називається число, яке віднімають?
- Як називається результат арифметичної дії віднімання?
- Яке число при відніманні найбільше? [Зменшуване.]
- Якою дією знаходимо невідоме зменшуване? [Дією додавання.]
- Як знайти невідоме зменшуване? [Щоб знайти невідоме зменшуване, треба до різниці додати від'ємник.]
- Що можна сказати про величину від'ємника, якщо різниця двох чисел не дорівнює нулю? [Від'ємник менший за зменшуване.]
- Якою дією знаходимо менше число? [Дією віднімання.]
- Як знайти невідомий від'ємник? [Щоб знайти невідомий від'ємник, треба від зменшуваного відняти значення різниці.]

Узагальнення і систематизація змісту навчання. Закріплення вивченого

1. Розкажи, що ти знаєш про дію додавання? Віднімання? Перевіряй себе за табличкою.

<p align="center">Додавання</p> <p>Додати — це означає об'єднати.</p> <p>Об'єднати $\begin{cases} \rightarrow \text{присунути} \\ \rightarrow \text{зсіпати} \\ \rightarrow \text{змішати} \end{cases}$</p> <p>Коли додаємо, стає більше.</p> <p>Сума $5 + 3 = 8$</p> <p align="center">перший другий доданок доданок</p> <p align="center">5 3</p> <p align="center">8</p> <p align="center">значення суми</p> <p>Сума складається з доданків.</p>	<p align="center">Віднімання</p> <p>Відняти — це означає вилучити.</p> <p>Вилучити $\begin{cases} \rightarrow \text{відсунути} \\ \rightarrow \text{відрізати} \\ \rightarrow \text{відсіпати} \end{cases}$</p> <p>Коли віднімаємо, стає менше.</p> <p>Різниця $5 - 3 = 2$</p> <p align="center">зменшуване</p> <p align="center">5</p> <p align="center">3 2</p> <p align="center">від'ємник значення різниці</p> <p>Зменшуване складається з різниці та від'ємника.</p>
<p align="center">Взаємозв'язок дій додавання й віднімання</p> <p>Якщо від суми двох чисел відняти один доданок, то залишиться інший доданок.</p> <p align="center">Правило знаходження невідомого доданка</p> <p>Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий.</p> <p align="center">Переставний закон додавання</p> <p>Від перестановки доданків значення суми не змінюється.</p> <p align="center">Додавання з числом 0</p> <p align="center">$a + 0 = 0 + a = a$</p> <p>При додаванні нуля до будь-якого числа одержимо те саме число.</p>	<p align="center">Правило знаходження невідомого зменшуваного</p> <p>Щоб знайти невідоме зменшуване, треба до різниці додати від'ємник.</p> <p align="center">Правило знаходження невідомого від'ємника</p> <p>Щоб знайти невідомий від'ємник, треба від зменшуваного відняти значення різниці.</p> <p align="center">Віднімання нуля</p> <p align="center">$a - 0 = a$</p> <p>При відніманні нуля від будь-якого числа одержимо те саме число.</p> <p align="center">Віднімання однакових чисел</p> <p align="center">$a - a = 0$</p> <p>При відніманні однакових чисел одержимо нуль.</p>

8. У завданнях №7 та №8 вибери по одному стовпчику, запиши їх у свій зошит. Перед виконанням завдання пригадай правило різницевого порівняння.

- Щоб дізнатися, на скільки одне число більше або менше за інше, треба від більшого числа відняти менше.
- Тобто: $9 >$ за 6 на 3, бо $9 - 6 = 3$
- $8 >$ за 4 на 4, бо $8 - 4 = 4$

Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності

Що означає додати число? відняти число?

Яку арифметичну дію слід виконати, щоб одержати більше число? менше число?

Як називаються числа при додаванні? при відніманні?

Як пов'язані ці арифметичні дії?

Як знайти невідомий доданок? невідоме зменшуване? невідомий від'ємник?

Чи задоволений ти своєю роботою на уроці?

Що тобі вдалося краще?

Над чим ще слід попрацювати?